

שור שנגח ד' וה' פרק רביעי בבא קמא

מואב ובכרמית רבה סוף פרשת ויאל קאמר דכשגלה דוד יואב אל ארס נהרים ואל ארס זוכה פגע במואבים ובקש לאכדס והביאו לו אכטראות שלהם אל תגר את מואב והשיב דוד שהם פירלו גדר תחילה דכתיב וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור משמע שמואבים שעה הותרו ותיקן ר"י דדחיקא בעלמא השיב וקרא דשופטים [שלחם] עגלו מלך מואב היה לו להביא אלף שמן התורה היה רוצה להביא [להם] השוכה] מפני חילול השם אע"פ שגל התמרים מ"מ כל זמן דמשכה דברי תורה ניחא ליה לאתויי :

יח א ב מיי פ"ד מהל' משפטי משכנ ומישיב סבס י :
השל
יח ג מיי פ"ה מהל' בערה הלכה י' סמג עשין דר עוש"ט אה"ע ס"י קעז :

מואבים עצמן לא כל שבין אמר לו הקב"ה לא בשעלתה על דעתך עלתה על דעתי שתי פרידות טובות יש לי להוציא מהן רוח המואביה ונעמה העמונית והלא דברים ק"ו ומה בשביל שתי פרידות טובות חס הקב"ה על ב' אומות גדולות ולא החריבן, בתו של רבי אם כשרה היא וראויה היא ליצאת ממנה דבר טוב על אחת כמה וכמה דהוה חיה,

מואבים עצמן לא כל שבין אמר לו הקב"ה לא בשעלתה על דעתך עלתה על דעתי שתי פרידות טובות יש לי להוציא מהן רוח המואביה ונעמה העמונית והלא דברים ק"ו ומה בשביל שתי פרידות טובות חס הקב"ה על ב' אומות גדולות ולא החריבן, בתו של רבי אם כשרה היא וראויה היא ליצאת ממנה דבר טוב על אחת כמה וכמה דהוה חיה,

מואבים עצמן לא כל שכן . וה"ל סיגה מואב ארומי ועמון מאי איכא למימר וי"ל דאזערין לאסור בהן אנגריא שהיו מותרים לאנגריא היה עושה שלא ברשות ואע"פ שמוכרז' פרידות ענ עמון לא אלסרין אלא משום מואב : **לעולם יקדים ארס לדבר מלוא .** לשם מלוא נהשוט כדאיחא בפרק מי שאלמר הריני נזיר ושמע חבירו ואמר ואני (מיר דף ג"ב) : **גרי אריות הן .** ואע"פ דפסקין בסוף פ"ק דיבמות (דף ע"ז) הלכה (א) דגרי אמת כולו הני מיילי היכא שמתגיירים לגמרי אכל גרי אריות דהכא לא נתגיירו לגמרי דכתיב בקרא את ה' הו ירחין ואת אליהם הו עובדין ומ"ד גרי אמת סבר דלכסוף נתגיירו לגמרי :

נ"ג / נ"ג
ג' ד' נ"ג
ל"ח א' ד' א"ב
ד' נ"ג

אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן אין הקב"ה מקפח שובר כל בריה אפילו שובר שיחה נאה דאילו בבירה דקאמרה מואב אמר לו הקב"ה למשה אל תצר את מואב ואל תחגר בם מלחמה מלחמה הוא דלא הא אנגריא עביד בהו צעירה דקאמרה בן עמי א"ל הקב"ה למשה וקרבת מול בני עמון אל תצורם ואל תחגר בם בלל דאפילו אנגריא לא תעביד בהו *ואמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יהושע בן קרחה לעולם יקדים ארס לדבר מצוה שבשביל לילה אחת שקדמתה בבירה לצעירה קדמתה ארבע דורות ליישראל עובד ישי ודוד ושלמה ואילו צעירה עד רבועם דכתיב וישם אמו נעמה העמונית ת"ר שור של ישראל שנגח שור של ישראל חס משלם חצי גוק ומועד משלם גוק שלם, *אמר שור של ישראל שנגח שור של כותי פטור ושל כותי שנגח שור של ישראל חס משלם גוק ומועד משלם גוק שלם *אמר שור של ישראל חס משלם גוק שלם למיטרא דסבר ר"מ *כותים גרי אריות הן ורמינהו *כל הכתמים הבאים מרקם טהורים רבי יהודה מטמא מפני שהן גרים וטועים מבין הנכרים טהורים מבין ישראל ומבין הכותים ר"מ מטמא, והכתמים מטהרין שלא נחשדו (*ישראל) על כתימיהן אלמא קסבר ר"מ כותים גרי אמת הם? א"י אבא קנס הוא שקנס ר"מ בממונם שלא יטמעו בהם מתיב רבי זירא ויאלו נערות שיש להם קנס הבא על הממזרות ועל הנתניה ועל הכותיות ואי ס"ד קנס ר' מאיר בממונם ה"נ נלחם כד' שלא יטמעו בהן *אבא אביי כדו שלא

אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן אין הקב"ה מקפח שובר כל בריה אפילו שובר שיחה נאה דאילו בבירה דקאמרה מואב אמר לו הקב"ה למשה אל תצר את מואב ואל תחגר בם מלחמה מלחמה הוא דלא הא אנגריא עביד בהו צעירה דקאמרה בן עמי א"ל הקב"ה למשה וקרבת מול בני עמון אל תצורם ואל תחגר בם בלל דאפילו אנגריא לא תעביד בהו *ואמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יהושע בן קרחה לעולם יקדים ארס לדבר מצוה שבשביל לילה אחת שקדמתה בבירה לצעירה קדמתה ארבע דורות ליישראל עובד ישי ודוד ושלמה ואילו צעירה עד רבועם דכתיב וישם אמו נעמה העמונית ת"ר שור של ישראל שנגח שור של ישראל חס משלם חצי גוק ומועד משלם גוק שלם, *אמר שור של ישראל שנגח שור של כותי פטור ושל כותי שנגח שור של ישראל חס משלם גוק ומועד משלם גוק שלם *אמר שור של ישראל חס משלם גוק שלם למיטרא דסבר ר"מ *כותים גרי אריות הן ורמינהו *כל הכתמים הבאים מרקם טהורים רבי יהודה מטמא מפני שהן גרים וטועים מבין הנכרים טהורים מבין ישראל ומבין הכותים ר"מ מטמא, והכתמים מטהרין שלא נחשדו (*ישראל) על כתימיהן אלמא קסבר ר"מ כותים גרי אמת הם? א"י אבא קנס הוא שקנס ר"מ בממונם שלא יטמעו בהם מתיב רבי זירא ויאלו נערות שיש להם קנס הבא על הממזרות ועל הנתניה ועל הכותיות ואי ס"ד קנס ר' מאיר בממונם ה"נ נלחם כד' שלא יטמעו בהן *אבא אביי כדו שלא

וחכמים מטהרים . בפרק דס הגדה (גדה נו) פריך אי דישאל מטהרין דמאן מטמו ומשני מבין ישראל ומבין הכותים כדחריה טמאים לכ"ע דכותים גרי אמת הן והנמלאים בערי ישראל טהורין שלא נחשדו על כתימיהם ואלטועי מלנעי לכו והנמלאים בערי הכותים ר"מ מטמא דנחשדו על כתימיהם וחכמים מטהרים דלא נחשדו :

נ"ג / נ"ג
ג' ד' נ"ג
ל"ח א' ד' א"ב
ד' נ"ג

על הנתיבה . בכחכות פרשיי דאזערין לאשמועינן שיש להם קנס אע"פ שדוד גזר עליהם והקסה ר"ת דמדאורייתא אסריי בלאו דלא תחטפן כדמסיק רבא ב' העל (יבמות דף ע"ו) דביתוסן לית להו תהנות וכי מגיירי אית להו תהנות ובפרק אלו הן הלוקין (מכות י"ג) קחשיב נתיבה וחס נתיבה דקתי בכל מקום הייט ציורת שיש לה קנס ותפסי בה קדושין ובפרק קמחא דאורייתא דאמר ממוזר נמי דנתיבה דאורייתא דאמר ממוזר נתיבה איכא צינייהו למ"ד דאורייתא הא נמי דאורייתא ובריש אלו נערות (כתובות דף כ"ט) גבי פלוגתא דשמעון התומני ור"ש בן מנסיא ואור"ת דדוד לא גזר עליהם אלא טעבוד אכל מדאורייתא אסריי לבא בקהל מלא תחטפן בם ובריש אלו נערות ראו להצריך בהו יתד :

על הנתיבה . בכחכות פרשיי דאזערין לאשמועינן שיש להם קנס אע"פ שדוד גזר עליהם והקסה ר"ת דמדאורייתא אסריי בלאו דלא תחטפן כדמסיק רבא ב' העל (יבמות דף ע"ו) דביתוסן לית להו תהנות וכי מגיירי אית להו תהנות ובפרק אלו הן הלוקין (מכות י"ג) קחשיב נתיבה וחס נתיבה דקתי בכל מקום הייט ציורת שיש לה קנס ותפסי בה קדושין ובפרק קמחא דאורייתא דאמר ממוזר נמי דנתיבה דאורייתא דאמר ממוזר נתיבה איכא צינייהו למ"ד דאורייתא הא נמי דאורייתא ובריש אלו נערות (כתובות דף כ"ט) גבי פלוגתא דשמעון התומני ור"ש בן מנסיא ואור"ת דדוד לא גזר עליהם אלא טעבוד אכל מדאורייתא אסריי לבא בקהל מלא תחטפן בם ובריש אלו נערות ראו להצריך בהו יתד :

ועד הכותים . סגיא דשמעתין מוכחא דקסבר גרי אמת הן וא"ת אי"ב מה תירוש לומר שיש להם קנס ובי תימא משום דאמר רבה בפרק עשרה יוחסין (קדושין דף ע"ו) ממוזר מאחוזתו ומאשת איש נחשבו בהן מירשא משעינן ליה דיש להן קנס ואפילו ודאי ממוזר וכ"ש ספק ממוזר וי"ל דהיא גופה קמ"ל דגרי אמת הן דאם היו גרי אריות לא היו להן קנס וא"ת ולרבא דאמר בפרק עשרה יוחסין (שם) דעבד ושפחה נחשבו בהן אמהי יש להן קנס נימא לה אייתי ראייה דלאו שפחה את ושקול דהא שפחה אין לה קנס כדמוכח באלו נערות (כתובות ד' כ"ט) ועל כרחק לאו מטעם שהיא בחוקת בעולה אין לה קנס כדאזכרין בירושלמי דשפחה אפילו משומרת אין לה קנס ואע"ג דרובן לאו שפחה נינהו מ"מ תקשה לשמואל דאמר אין הולכין בזמון אחר הרוב וי"ל משום דכל חדא מוקמינן לה בחוקת אביה שהשפחות נחשבו בהן וגשאו לכותים אף על גב דלרבא פסלו כותים משום איסור שפחה ולא מוקמינן להו בחוקת אביהן מ"מ לענין קנס לא מחשבינן להו כשפחה שלא יהא חטוא נשכר ואף על גב דקטן רבא עבד ושפחה לאו דוקא לפי מה שפירש שהשפחות גשאו לכותים והכותים לעבד ואם כן משום עבד אין לפסולן הנכרי ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר : ה"נ נקטום . מדרבנן לדרבנן נמי הו מני למיפדך דמודו רבנן דקאסינן להו דקתי שור של ישראל שנגח שור של כותי פטור אלא משום דסתם רבי מאיר פריך מדריבן מאיר ארבי מאיר :

נ"ג / נ"ג
ג' ד' נ"ג
ל"ח א' ד' א"ב
ד' נ"ג

רבי יהודה מטמא מפני שהן גרים וטועים מבין הנכרים טהורים מבין ישראל ומבין הכותים ר"מ מטמא, והכתמים מטהרין שלא נחשדו (*ישראל) על כתימיהן אלמא קסבר ר"מ כותים גרי אמת הם? א"י אבא קנס הוא שקנס ר"מ בממונם שלא יטמעו בהם מתיב רבי זירא ויאלו נערות שיש להם קנס הבא על הממזרות ועל הנתניה ועל הכותיות ואי ס"ד קנס ר' מאיר בממונם ה"נ נלחם כד' שלא יטמעו בהן *אבא אביי כדו שלא

רבי יהודה מטמא מפני שהן גרים וטועים מבין הנכרים טהורים מבין ישראל ומבין הכותים ר"מ מטמא, והכתמים מטהרין שלא נחשדו (*ישראל) על כתימיהן אלמא קסבר ר"מ כותים גרי אמת הם? א"י אבא קנס הוא שקנס ר"מ בממונם שלא יטמעו בהם מתיב רבי זירא ויאלו נערות שיש להם קנס הבא על הממזרות ועל הנתניה ועל הכותיות ואי ס"ד קנס ר' מאיר בממונם ה"נ נלחם כד' שלא יטמעו בהן *אבא אביי כדו שלא

ועד הכותים . סגיא דשמעתין מוכחא דקסבר גרי אמת הן וא"ת אי"ב מה תירוש לומר שיש להם קנס ובי תימא משום דאמר רבה בפרק עשרה יוחסין (קדושין דף ע"ו) ממוזר מאחוזתו ומאשת איש נחשבו בהן מירשא משעינן ליה דיש להן קנס ואפילו ודאי ממוזר וכ"ש ספק ממוזר וי"ל דהיא גופה קמ"ל דגרי אמת הן דאם היו גרי אריות לא היו להן קנס וא"ת ולרבא דאמר בפרק עשרה יוחסין (שם) דעבד ושפחה נחשבו בהן אמהי יש להן קנס נימא לה אייתי ראייה דלאו שפחה את ושקול דהא שפחה אין לה קנס כדמוכח באלו נערות (כתובות ד' כ"ט) ועל כרחק לאו מטעם שהיא בחוקת בעולה אין לה קנס כדאזכרין בירושלמי דשפחה אפילו משומרת אין לה קנס ואע"ג דרובן לאו שפחה נינהו מ"מ תקשה לשמואל דאמר אין הולכין בזמון אחר הרוב וי"ל משום דכל חדא מוקמינן לה בחוקת אביה שהשפחות נחשבו בהן וגשאו לכותים אף על גב דלרבא פסלו כותים משום איסור שפחה ולא מוקמינן להו בחוקת אביהן מ"מ לענין קנס לא מחשבינן להו כשפחה שלא יהא חטוא נשכר ואף על גב דקטן רבא עבד ושפחה לאו דוקא לפי מה שפירש שהשפחות גשאו לכותים והכותים לעבד ואם כן משום עבד אין לפסולן הנכרי ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר : ה"נ נקטום . מדרבנן לדרבנן נמי הו מני למיפדך דמודו רבנן דקאסינן להו דקתי שור של ישראל שנגח שור של כותי פטור אלא משום דסתם רבי מאיר פריך מדריבן מאיר ארבי מאיר :

נ"ג / נ"ג
ג' ד' נ"ג
ל"ח א' ד' א"ב
ד' נ"ג

ועד הכותים . סגיא דשמעתין מוכחא דקסבר גרי אמת הן וא"ת אי"ב מה תירוש לומר שיש להם קנס ובי תימא משום דאמר רבה בפרק עשרה יוחסין (קדושין דף ע"ו) ממוזר מאחוזתו ומאשת איש נחשבו בהן מירשא משעינן ליה דיש להן קנס ואפילו ודאי ממוזר וכ"ש ספק ממוזר וי"ל דהיא גופה קמ"ל דגרי אמת הן דאם היו גרי אריות לא היו להן קנס וא"ת ולרבא דאמר בפרק עשרה יוחסין (שם) דעבד ושפחה נחשבו בהן אמהי יש להן קנס נימא לה אייתי ראייה דלאו שפחה את ושקול דהא שפחה אין לה קנס כדמוכח באלו נערות (כתובות ד' כ"ט) ועל כרחק לאו מטעם שהיא בחוקת בעולה אין לה קנס כדאזכרין בירושלמי דשפחה אפילו משומרת אין לה קנס ואע"ג דרובן לאו שפחה נינהו מ"מ תקשה לשמואל דאמר אין הולכין בזמון אחר הרוב וי"ל משום דכל חדא מוקמינן לה בחוקת אביה שהשפחות נחשבו בהן וגשאו לכותים אף על גב דלרבא פסלו כותים משום איסור שפחה ולא מוקמינן להו בחוקת אביהן מ"מ לענין קנס לא מחשבינן להו כשפחה שלא יהא חטוא נשכר ואף על גב דקטן רבא עבד ושפחה לאו דוקא לפי מה שפירש שהשפחות גשאו לכותים והכותים לעבד ואם כן משום עבד אין לפסולן הנכרי ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר : ה"נ נקטום . מדרבנן לדרבנן נמי הו מני למיפדך דמודו רבנן דקאסינן להו דקתי שור של ישראל שנגח שור של כותי פטור אלא משום דסתם רבי מאיר פריך מדריבן מאיר ארבי מאיר :

ועד הכותים . סגיא דשמעתין מוכחא דקסבר גרי אמת הן וא"ת אי"ב מה תירוש לומר שיש להם קנס ובי תימא משום דאמר רבה בפרק עשרה יוחסין (קדושין דף ע"ו) ממוזר מאחוזתו ומאשת איש נחשבו בהן מירשא משעינן ליה דיש להן קנס ואפילו ודאי ממוזר וכ"ש ספק ממוזר וי"ל דהיא גופה קמ"ל דגרי אמת הן דאם היו גרי אריות לא היו להן קנס וא"ת ולרבא דאמר בפרק עשרה יוחסין (שם) דעבד ושפחה נחשבו בהן אמהי יש להן קנס נימא לה אייתי ראייה דלאו שפחה את ושקול דהא שפחה אין לה קנס כדמוכח באלו נערות (כתובות ד' כ"ט) ועל כרחק לאו מטעם שהיא בחוקת בעולה אין לה קנס כדאזכרין בירושלמי דשפחה אפילו משומרת אין לה קנס ואע"ג דרובן לאו שפחה נינהו מ"מ תקשה לשמואל דאמר אין הולכין בזמון אחר הרוב וי"ל משום דכל חדא מוקמינן לה בחוקת אביה שהשפחות נחשבו בהן וגשאו לכותים אף על גב דלרבא פסלו כותים משום איסור שפחה ולא מוקמינן להו בחוקת אביהן מ"מ לענין קנס לא מחשבינן להו כשפחה שלא יהא חטוא נשכר ואף על גב דקטן רבא עבד ושפחה לאו דוקא לפי מה שפירש שהשפחות גשאו לכותים והכותים לעבד ואם כן משום עבד אין לפסולן הנכרי ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר : ה"נ נקטום . מדרבנן לדרבנן נמי הו מני למיפדך דמודו רבנן דקאסינן להו דקתי שור של ישראל שנגח שור של כותי פטור אלא משום דסתם רבי מאיר פריך מדריבן מאיר ארבי מאיר :

ועד הכותים . סגיא דשמעתין מוכחא דקסבר גרי אמת הן וא"ת אי"ב מה תירוש לומר שיש להם קנס ובי תימא משום דאמר רבה בפרק עשרה יוחסין (קדושין דף ע"ו) ממוזר מאחוזתו ומאשת איש נחשבו בהן מירשא משעינן ליה דיש להן קנס ואפילו ודאי ממוזר וכ"ש ספק ממוזר וי"ל דהיא גופה קמ"ל דגרי אמת הן דאם היו גרי אריות לא היו להן קנס וא"ת ולרבא דאמר בפרק עשרה יוחסין (שם) דעבד ושפחה נחשבו בהן אמהי יש להן קנס נימא לה אייתי ראייה דלאו שפחה את ושקול דהא שפחה אין לה קנס כדמוכח באלו נערות (כתובות ד' כ"ט) ועל כרחק לאו מטעם שהיא בחוקת בעולה אין לה קנס כדאזכרין בירושלמי דשפחה אפילו משומרת אין לה קנס ואע"ג דרובן לאו שפחה נינהו מ"מ תקשה לשמואל דאמר אין הולכין בזמון אחר הרוב וי"ל משום דכל חדא מוקמינן לה בחוקת אביה שהשפחות נחשבו בהן וגשאו לכותים אף על גב דלרבא פסלו כותים משום איסור שפחה ולא מוקמינן להו בחוקת אביהן מ"מ לענין קנס לא מחשבינן להו כשפחה שלא יהא חטוא נשכר ואף על גב דקטן רבא עבד ושפחה לאו דוקא לפי מה שפירש שהשפחות גשאו לכותים והכותים לעבד ואם כן משום עבד אין לפסולן הנכרי ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר : ה"נ נקטום . מדרבנן לדרבנן נמי הו מני למיפדך דמודו רבנן דקאסינן להו דקתי שור של ישראל שנגח שור של כותי פטור אלא משום דסתם רבי מאיר פריך מדריבן מאיר ארבי מאיר :

נ"ג / נ"ג
ג' ד' נ"ג
ל"ח א' ד' א"ב
ד' נ"ג

נ"ג / נ"ג
ג' ד' נ"ג
ל"ח א' ד' א"ב
ד' נ"ג

נ"ג / נ"ג
ג' ד' נ"ג
ל"ח א' ד' א"ב
ד' נ"ג

נ"ג / נ"ג
ג' ד' נ"ג
ל"ח א' ד' א"ב
ד' נ"ג

נ"ג / נ"ג
ג' ד' נ"ג
ל"ח א' ד' א"ב
ד' נ"ג

נ"ג / נ"ג
ג' ד' נ"ג
ל"ח א' ד' א"ב
ד' נ"ג

נ"ג / נ"ג
ג' ד' נ"ג
ל"ח א' ד' א"ב
ד' נ"ג

נ"ג / נ"ג
ג' ד' נ"ג
ל"ח א' ד' א"ב
ד' נ"ג

נ"ג / נ"ג
ג' ד' נ"ג
ל"ח א' ד' א"ב
ד' נ"ג

נ"ג / נ"ג
ג' ד' נ"ג
ל"ח א' ד' א"ב
ד' נ"ג

נ"ג / נ"ג
ג' ד' נ"ג
ל"ח א' ד' א"ב
ד' נ"ג

מיר כג :
פרידות י :
מ"ג ס"ג א"ב

מיר כג :
פרידות י :

יבמות נ"ג :
ד"ה נ"ג :

מכילתא מ"ז :

כתובות י"א כ"ט :

גליין :

גמ' שור של כותי פטור . ע"י פסוקין מ"ג ע"ב ט"ס ד"ה ושור כישאל :

שלא